

Oponentský posudek na bakalářskou práci.

Autorka: Pavlína Smetanová

Název práce: Kvalita života u pacientů po transplantaci jater

Posuzovatelka: Vlasta Wasyliwová

Posudek předán dne: 24. 5. 2010

Hodnocení:

Práce je zaměřena na problematiku kvality života nemocných po transplantaci jater. Každý transplantační výkon je prováděn z důvodu záchrany a prodloužení lidského života. Pro nemocného i společnost je důležitý též další aspekt – život kvalitní a plnohodnotný. V posledních desetiletích se otázka kvality života zdravých i nemocných lidí dostává do popředí zájmu odborníků, pacientů i široké veřejnosti. Sledování tohoto aspektu u nemocných po transplantaci je velmi důležité a potřebné. Proto velmi kladně hodnotím výběr tématu pro bakalářskou práci a věřím, že výsledky budou přínosné pro nemocné, kteří byli a budou transplantací orgánů léčeni, a podnětné pro zdravotnické pracovníky, kteří se věnují léčbě a péči o tyto nemocné.

Teoretická část přehledně a výstižně rozebírá otázky kvality život. Problematika transplantace jater je zpracována v celé šíři (definice, historie, indikace a kontraindikace k transplantaci, zařazení a vyřazení nemocného z čekací listiny, výběr čekatele, předoperační příprava, pooperační péče, dárce orgánů, chirurgické techniky, komplikace po transplantaci, imunosupresivní terapie, edukace pacienta), a může být vhodným materiálem pro informaci a vzdělávání zdravotnické veřejnosti.

Empirická část k posouzení kvality života nemocných po transplantaci jater je provedená metodou kvantitativního výzkumného šetření souboru 50 nemocných (22 žen a 28 mužů) léčených v IKEM (Institut klinické a experimentální medicíny) Praha.

Cílem práce je zmapovat kvalitu života v oblastech bio – psycho – sociálního vnímání života a zhodnocení kvality života respondentů v období před OLTX, po 1 roce a po 5 letech po transplantaci jater. Demografické údaje a odpovědi na otázky z dotazníku o zdravotním stavu (SF – 36) jsou zpracovány výpočtem průměru bodového ohodnocení v jednotlivých oblastech a doplněny porovnáním počtu odpovědí jednotlivých respondentů ve vyšším a nižším bodovém zhodnocení. Výsledky jsou uvedeny v 18- ti tabulkách doplněných slovním komentářem a 9- ti grafy). Bohužel se v tabulkách, grafech i textu vyskytují chybná čísla. I když tyto nepřesnosti nemají vliv na výsledky šetření a jejich hodnocení, neměly by se v práci založené na kvantitativním výzkumu vyskytovat. Dále mám připomínky k početnímu vyjádření v tabulkách, kde často čísla nejsou správně zaokrouhlena na jedno desetinné místo (jak je uvedeno v textu), ale hlavně opakovaně chybný údaj v procentech (např. tab. č. 13 b $28 = 100\%$, $7 = 25,2\%$, $21 = 74,8\%$, když se jedná o přesné čtvrtiny). Některé nepřesnosti mohou vzniknout při způsobu zpracování dat od nemocných (není uveden v textu), hodnotit je proto možné jen výsledné tabulky.

V diskuzi jsou výsledky shrnuty a zhodnoceny. Autorka uvádí, že při porovnání s výzkumem A. Ptáčkové z roku 1998 jsou výsledky obdobné a dokládají, zda v jednotlivých oblastech života došlo či nedošlo ke zlepšení.

V hodnoceném souboru je trochu nejasnosti u otázky „fyzická činnost“ a „fyzická omezení“. V úvodu je řečeno, že došlo ke zlepšení vnímání kvality života, ale po uvedení výsledků je

konstatováno, že v oblastech, které shrnují fyzické dimenze, není kvalita života významně zlepšena.

V závěru výzkumné práce autorka uvádí, že stanovené cíle byly splněny. Výsledky ukazují, že v oblasti fyzického zdraví u nemocných po transplantaci jater nedošlo k významnému zlepšení kvality života. V hodnocení emočního a sociálního vnímání života v souvislosti s transplantací je zlepšení u respondentů v obou skupinách. Provedený výzkum ukazuje důležitost komunikace zdravotníků s nemocnými, ale jak autorka uvádí, bylo by vhodné zajistit vhodnou formu komunikace i mezi nemocnými (např. období tzv. terapeutických skupin). Široké spektrum problematiky těchto nemocných skýtá možnosti dalšího výzkumného sledování a využívání výsledků v praxi.

Bohatá a vhodně vybraná literatura svědčí o zájmu autorky o tuto problematiku. Zpracování a uspořádání teoretické části ukazuje na znalost této literatury.

Práce je doplněna 16 přílohami, které problematiku bohatě doplňují. Jen je škoda, že příloha č. 10 „Zařazovací formulář pacienta na WL“ je pro nemocné před transplantací ledviny, i když informační úkol splňuje.

Celkově hodnotím práci jako velmi přínosnou a kvalitní po stránce obsahové. Pečlivě zpracovaná je zejména teoretická část.

V textu práce se vyskytlo jen několik překlepů, ale poměrně dost numerických chyb v empirické části (uvedeny v příloze). Je velká škoda, že takto náročnou a zajímavou práci kazí nepřesnosti a číselné nesrovnalosti v tabulkách, grafech a komentářích.

K diskuzi bych navrhovala otázky:

1. Jak hodnotíte význam „lékovničku“ (str.45) pro pacienty a zdravotníky, a jak s ním pracujete? Domnívám se, že je to přínosná a podnětná pomůcka v práci s nemocnými, kteří musí trvale užívat léky.
2. Jaké máte zkušenosti se spoluprací rodinných příslušníků nemocných po transplantaci?

Navrhuji klasifikaci:

velmi dobře

Vlasta Wasyliwová

Příloha k oponentskému posudku na bakalářskou práci s názvem Kvalita života u pacientů po transplantaci jater autorky Pavlínky Smetanové.

Uvedení číselných nepřesností a překlepů

v textu:

str.10,9-tý řádek zdola....chybí tečka za větou....antirejekční léčba Transplantační...

str.15,2-tý řádek shora... ve větě je navíc „je“

str. 19, v poslední větě kapitoly 1.10...zhoršuje kvalitu života víc než léčba (nemá být nemoc?) samotná.

4-tý řádek kap. 1.10.1.....lez (má být lze)

5-tý řádek zdola.....A pak vede(nemá být Ta pak vede ?)

str.21, kap.2.2.1... jedná se o experimenty u psů, ale v 3-tím řádku je uvedeno „nebyla pacientům podávána“

str.25,4-tý odstavec....začíná věta - kryptogenní cirhóza....malým písmenem

str.31,4-tý řádek zdolasodná – místo shodná krevní skupina

str.40,3-tí řádek zdola ...10% pacientů bývá revidována – místo revidováno

str.46, 2.cvičení a sport.....turistika – ve 4. pádě má být tvar - turistiku

str.100,...nadpis Závěr je umístěn na konci stránky

str.107, v seznamu zkratk chybí CKTCH Brno

v tabulkách:

tab.č.3 - uvádí rozdílná čísla v tabulce a textu – ženy PSC 6 = 27,4% a PBC 2 = 18% v tabulce a v textu 27,5 a 18,2%

tab. č. 5 - ženy- nepřesné zaokrouhlení, a chybný celkový součet procent

tab. č. 6 - muži - nesouhlasí procenta -v tab. 2 = 7%, 5 = 18% a v textu 7,2 a 17,8%

tab. č.7a – průměrná hodnota před OLTX v tabulce 67, v textu a grafu 73

tab. č. 8a – rok po OLTX v tabulce 86,3% v textu a v diskuzi 86%

tab.č.8b – upozorněno již v textu oponentského hodnocení 7 z 28 respondentů uvedeno 25,2% místo přesného 25 a 21 respondentů 74,8%, když přesně je 75% (stejně je uváděno i tabulkách 11b a 13b), další chyba je v uvedení po 5 letech (22 = 79,7 místo 78,7% a 6 = 20,3 místo 21,3%), dále jsou v textu jiné hodnoty procent než v tabulce (86 místo 85,6 % a 78,4 místo 79,7%)

tab. č.10b - průměrná hodnota po 5 letech je v tab. i grafu 78, v textu a v diskuzi je uvedeno 68

tab. č. 11a,b – v tabulkách žádné číslo neodpovídá číslům v textu a grafu, ve skupině ženy před OLTX jsou v textu i v diskuzi uvedena chybně procenta (uvedeno 13 respondentů z 22 je 82,0%)

tab. č.12a – chybně uvedený počet absolutní četnosti (22 místo správného 21)

tab. č.12b - průměrná hodnota u mužů je uvedena rozdílně v textu, tabulce i v grafu

tab. č.15b – je chyba ve výpočtu procent relativní četnosti před OLTX (17 z 28 = 86,5% místo správně uvedené hodnoty v textu = 60,6% a 11 z 28= 13,5% a v textu je opět správně 39,4%), jeden rok po OLTX je uvedeno 97,4% místo správných 96,4 v tabulce i textu.

Chybné výpočty se samozřejmě promítají v kapitole Diskuze.